

Vredeszondag 15 september 2024

Woord van welkom

Zusters en broeders,

Het motto van deze vredesweek is 'Samen voor vrede. Nu!'

'Samen voor vrede', is dat niet het verlangen dat wij hoorden in het openingslied: verlangen naar een eigen plekje en het verlangen zowel 'samen' als jezelf te kunnen zijn? Vrede vraagt van ons om dat verlangen niet alleen voor onszelf te realiseren, maar voor een ieder van ons op deze aardbodem. Vorige week reden wij langs Leopoldsburg dat ligt net over de Nederlands-Belgische grens daar waren de eerste geallieerde soldaten, die van hieruit oprukten voor de bevrijding van België en Nederland. In de Gelderlander van gisteren staan 80 interviews van ouderen die de oorlog hebben meegemaakt, hun kinderen en hun kleinkinderen maar ook van een Duitser en een Amerikaan of Canadees, die allen WO II meemaakten. Bijna 80 jaar lang hadden we het gevoel dat wij in het westen de dwaasheid die 'oorlog' heet voorbij waren. In Nederland en Duitsland waren de legers zo goed als afgeschaft. Het journaal laat ons inmiddels dagelijks zien dat we ons vergisten. Is wat we van WO II leerden inmiddels weggesleten nu de mensen die het nog bewust meemaakten inmiddels overleden of zeer oud zijn? In het komende uur willen we elkaar de hoop geven dat Jezus ons in het evangelie de hand reikt om aan wereldvrede te werken door vrede in onszelf te vinden. Laat het stil worden in ons zelf om ons hart voor die uitnodiging te openen

Overweging 24^e zondag door het jaar (B)

Zusters en broeders,

'Wie ben ik?' Het evangelie van vandaag stelt de grote vraag van alle filosofen, kunstenaars en eigenlijk van iedereen. 'Wie ben ik?' 'Wat zeggen de mensen over mij?' 'Wie denken jullie dat ik ben?' Misschien is het niet de vraag waar wij ons elke dag mee bezighouden, maar soms, met name naar aanleiding van zogenaamde 'grenservaringen', dringt hij zich aan ons op. Bijvoorbeeld als je in het ziekenhuis in de wachtkamer op de uitslag wacht van een over dood en leven beslissend onderzoek. Als je voor het eerst je kind of kleinkind in je armen neemt. Als je een handvol aarde op de kist van je vader of moeder strooit. Of, zoals mij afgelopen zomer overkwam: als je je tijdens een treinreis door Schotland overweldigd voelt door grootsheid van de natuur. 'Wie ben ik?'

Alleen mensen kunnen deze vraag stellen. Andere schepselen zijn gewoon wat ze zijn. Wij zijn meer dan we zijn. We zijn ook wat we dromen, wat we kunnen worden, wat we zijn geweest, of hadden kunnen zijn geweest! We zijn ook wat we vrezen en hopen. Wij zijn onbegrensd.

Vorige week zagen we in het evangelie hoe Jezus een doof-stomme man liet horen en spreken. Tjeu van Knippenberg wees ons naar aanleiding daarvan op een veel belangrijker horen en zien dan dat van de uiterlijke wereld, namelijk het luisteren en kijken naar ons innerlijk. We ben ik van binnen? Wat beweegt mij? Wat zet mij in vuur en vlam en wat is mijn verlangen, zoals het openingslied dat zo prachtig vertolkt. Want van daaruit kan en mag ik zijn wie ik in wezen ben en kan ik respect en waardering opbrengen voor hoe anderen zijn, in al hun diversiteit.

Nog wat meer verduidelijking. Als ik een jongeman ben van een jaar of 33 of een vrouw van 40, als ik dat ben, dan ben ik het volgend jaar mezelf niet meer. Maar ik ben niet van een bepaalde leeftijd. Met 'ik' bedoel ik iets dat dieper ligt. Als ik bij een ongeluk een arm of een been verlies, dan ben ik nog steeds mezelf. Ik ben vele mogelijkheden. Mijn 'ik' ligt dieper in de schepping verankerd dan wat ik uiterlijk lijkt te zijn. Misschien kun je nog het beste zeggen dat het 'ik' iets is, dat hier in mijn lichaam vlees en bloed geworden is, iets dat we ook wel onze ziel noemen. Het is dat deel van ons waarmee we met de Eeuwige verbonden zijn, waarmee verwonderde deel zijn van Hem. Al het andere is toeval. Toevallig ben ik deze Nederlands-Indische man geworden van 71 jaar, zonder blinde darm en met een studie theologie achter de rug. Ik had andere wegen kunnen gaan. Ik ben verwant aan andere mensen, die elders en in een andere tijd het licht zagen. Ik deel hun lot. Ze zijn als broers en zussen.

Dit religieuze besef wordt door de drukte van alledag overwoekerd. We vergeten dat we een ziel zijn die ontwaakt is in dit bestaan. We vereenzelvigen ons met onze toevalligheden. We noemen ons Kees of Monique en denken dat we dat ook zijn.

Jezus openbaart ons in zijn evangelie zijn diepste ik: hij is Gods Zoon, verlosser, en vredebrenger. Hij wil dat doorgeven aan ons. De vraag van hem aan zijn leerlingen 'Wie zeggen de mensen dat ik ben?' Is ook de uitnodiging aan ons, wie is Jezus voor mij? Wil ik in zijn voetsporen treden, wil ik werken aan een betere wereld voor alle mensen van goede wil? Willen wij verwant zijn aan Hem? Willen wij Zijn blijde boodschap uitdragen, waarvan vrede en liefde de kern zijn? Willen wij, net als Hij, kind van God, en liefdes- en vredebrengers zijn?

Vandaag openen we de Vredesweek. Een week waarin we denken over, bidden voor en werken aan vrede, gerechtigheid en verzoening. Ooit las ik ergens: als je de illusie hebt dat er ooit vrede op aarde zal zijn, dan moet je maar eens kijken wat er in de zandbak gebeurt. Daar zie je in het

klein wat zich momenteel weer in alle hevigheid in de wereld om ons heen als een brand verspreidt. De strijd om het mooiste schepje ligt aan de basis van de strijd om wereldmacht, aan de waanzin die 'oorlog' heet. In de mens ontstaat kennelijk al vroeg een primitieve, instinctieve machtswellust en hebzucht. Maar we blijven geen kinderen. Het is aan ons deze lelijke driften te overwinnen en daarin wil Jezus ons ten voorbeeld zijn. *'War is over, if you want it'* predikten John Lennon en Yoko Ono eind jaren 60 van de vorige eeuw. Oorlog is mensenwerk. Maar vrede ook.

'Wie ben ik?' vraagt Jezus. En tegelijk daarmee: 'Wie ben jij?' De laag van vrede, gerechtigheid en verzoening ontdekken in onszelf, is de enige, ware en stabiele basis voor wereldvrede. Dat is de vrede van de Heer die wij elkaar elke zondag in deze kerk wensen. Ik vind het altijd een van de mooiste momenten van de dienst, als mensen elkaar bij de hand nemen, in de ogen kijken en welgemeend *die* 'vrede' wensen. Amen